

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่คนพิการในหมวด 8 สิทธิและเสรีภาพในการจัดการศึกษา มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งการจัดการศึกษาในรูปแบบปกติไม่สามารถช่วยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล แนวคิดการจัดการศึกษาโดยรวม คือการนำเด็กพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติในรูปแบบ “การเรียนรู้ร่วม” และพัฒนาสู่การเรียนรู้ร่วม (สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู, 2545, หน้า13)การจัดการศึกษาพิเศษเป็นการบริการพิเศษที่หน่วยงานเอกชนและรัฐบาลหรือโดยการร่วมมือกันหลายฝ่าย จัดให้แก่เด็กหรือบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์จากการศึกษาอย่างเต็มที่หรือสูงสุด การจัดการศึกษาพิเศษนั้นจะต้องมีบุคลากรหลายฝ่ายร่วมกันดำเนินการ มีทั้งด้านการศึกษา การแพทย์ และการสังคมสงเคราะห์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญในการให้โอกาสทางการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องดังกล่าว จึงได้ดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษ(ด้านคนพิการ)ในลักษณะเรียนร่วมกับเด็กปกติและได้ปรับปรุงระบบบริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมทั้งให้จัดทำมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 ขึ้นเพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนร่วมให้บรรลุตามเป้าหมายมากขึ้นซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้านคือมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานด้านการบริหารจัดการและมาตรฐานด้านปัจจัย (สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 28) ซึ่งในปัจจุบันถึงแม้ว่าจะเปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังคงใช้มาตรฐานเดิมเป็นแนวทางปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนร่วม

ระบบการจัดการศึกษาแต่เดิมจะพบว่า การจัดการศึกษาจัดในรูปแบบเดียว คือ การศึกษาปกติทั่วไป (regular education) ซึ่งแต่เดิมไม่ได้คำนึงถึงเด็กพิการหรือเด็กที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ในระบบโรงเรียนปกติทั่วไป แต่ต่อมาได้มีกลุ่มนักศึกษามองเห็นว่า เด็กพิการเหล่านั้น สามารถให้การศึกษาได้ จึงได้จัดเป็นโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการให้กับกลุ่มเด็กพิการเหล่านี้ จึงได้เป็นจุดกำเนิด การศึกษาพิเศษ (special education) ขึ้น เมื่อจัดการศึกษาพิเศษไปสักระยะเวลาหนึ่ง กลุ่มนักการศึกษา ได้มีการทดลองให้เด็กพิการเข้าไปเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป พบว่าเด็กพิการกลุ่มทดลองสามารถพัฒนาได้มาก จึงเกิดวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เรียกว่า การเรียนร่วม (integrated education หรือ mainstreaming) หลังจากที่ได้มีการจัดการเรียนร่วมไประยะหนึ่ง นักการศึกษาได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กพิการในโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ กับเด็กที่เรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กกลุ่มนี้ไม่มีความแตกต่างกัน และยังพบอีกว่าเด็กที่เรียนร่วมนั้นมีทักษะทางสังคมดีกว่าเด็กที่อยู่ในโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ และยังสามารถพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือพฤติกรรมที่ยอมรับกันในสังคมทั่วไปได้ดีกว่า จึงได้มีคำจำกัดความของการเรียนร่วม คือ การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (special needs) ได้รับโอกาสเข้าเรียนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กให้ได้สูงสุด (ฉวีวรรณโยคิน, 2553, เมษายน, 3) โรงเรียนทั่วไปที่รับเด็กพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่องเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ เรียกว่า โรงเรียนจัดการเรียนร่วม

กษมา วรวรรณ ณ อุทยา (2553, เมษายน, 3) อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เลขาธิการ กพฐ.) กล่าวว่า จากสถิติข้อมูลทางการศึกษาพบว่า ในปีการศึกษา 2550 มีเด็กพิการที่เรียนร่วมอยู่ในโรงเรียนทั่วไป จำนวน 223,211 คน ซึ่งเด็กพิการที่เรียนร่วมนั้นจะแบ่งออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทางทางการได้ยิน ทางสติปัญญา ทางร่างกายหรือสุขภาพ การพูดหรือภาษา เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กออทิสติก และเด็กพิการซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ยังพบว่า มีนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มากที่สุดถึง 105,952 คน คิดเป็นร้อยละ 47.47 ของเด็กพิการทั้ง 9 ประเภทที่เรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป ส่วนใหญ่จะมีปัญหาการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน) และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ด้านการคิดคำนวณ และโจทย์ปัญหา) ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาด้านอื่นๆ ของเด็กด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้ จึงกำหนดให้เป็นปัญหาที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขทั้ง

ด้านการพัฒนาวัดกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาครูและผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน โดยคัดเลือกครูจำนวน 1,300 คน จากโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเดิม จำนวน 2,700 แห่ง ในปีการศึกษา 2550 ที่ผ่านการอบรมเรื่องการคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มาแล้ว เมื่อปีงบประมาณ 2550 ครูที่ผ่านการอบรมจะเป็นตัวแทนและเครือข่ายในระดับเขตพื้นที่การศึกษาในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนพิการเรียนร่วม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนซึ่งจะทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาในสาระอื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย

การจัดการเรียนร่วมจะสำเร็จได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือของหลายฝ่าย ทั้งบ้าน โรงเรียน ผู้ปกครองเด็กและรัฐบาล การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนครอบคลุมทั้งการบริหารและการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม การบริหารหลักสูตรปกติที่ต้องปรับให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การบริหารงบประมาณ การปรับและการสร้างอาคารสถานที่ และเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนร่วมการประสานงานกับชุมชน และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการให้บริการเสริมแก่เด็กรวมถึงความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม (ศรีนทร วิริยะสิรินันท์, 2535, หน้า, 348)

ในปีการศึกษา 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว มี 9 อำเภอมีโรงเรียนในเขตพื้นที่ทั้งหมด 283 โรงเรียน มีโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมทั้งสิ้น 252 โรงเรียน พบว่ามีเด็กที่มีความจำเป็นพิเศษรวมทั้งสิ้น 2,942 คน แยกเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 30 คน บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 19 คน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 197 คน บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 86 คน บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2,338 คน บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 50 คน บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 45 คน บุคคลออทิสติก 39 คน และบุคคลพิการซ้อน 138 คน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต1และเขต 2,2553 ไม่ปรากฏเลขหน้า) จากการศึกษาเอกสารรายงานต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว จากข้อมูลทีกล่าวนำจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษา ตามทัศนะผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว และจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมมีโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมและมีเด็กที่มีความบกพร่องที่เข้าเรียนร่วมเป็นจำนวนมาก และมีปัญหาหลักๆ ดังนี้ 1)ด้านการจัดการเรียนการสอน 2)ขาดผู้เชี่ยวชาญในการคัดแยกประเภทของนักเรียนเรียนร่วมในการเข้าเรียนร่วม3)ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนปกติขาดความเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนเรียนร่วมแต่ละประเภท 4) บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเรียนร่วมของสถานศึกษาแต่ละ

แห่งมีจำนวนจำกัด และการให้ความรู้หรือการอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมยังไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและโรงเรียนที่เปิดการเรียนร่วม 5) เครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยเหลือนักเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนร่วมไม่เพียงพอต่อความต้องการหรือมีไม่ตรงกับเด็กแต่ละประเภท จากข้อสรุปทั้ง 5 ประเด็นที่กล่าวมาจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว ว่ามีผลการดำเนินการประสบปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง เพื่อว่าผลการศึกษจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนร่วม ของสถานศึกษา ตามทัศนะผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนร่วม ของสถานศึกษา ตามทัศนะผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์สอนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ประเภทของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาในโรงเรียน ประเภทโรงเรียน และขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อนำผลจากการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
2. เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนร่วม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
3. ได้ข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนร่วมและการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วที่จัดการเรียนร่วม จำนวน 252 โรงเรียน ผู้บริหาร 252 คน ครู 2,612 คน รวม 2,864 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนที่แน่นอน จึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จำนวนทั้งสิ้น 351 คน การกำหนดสัดส่วนประชากรให้เป็นผู้บริหารร้อยละ 30 ของกลุ่มตัวอย่าง ครูร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ประชากรมีความเหมาะสม โดยแบ่งเป็น ผู้บริหาร 105 คน ครู 246 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครู

2.1.3 อายุ

- 1) 25 – 30 ปี
- 2) 31 – 45 ปี
- 3) มากกว่า 45 ปี

2.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.5 ประสบการณ์การทำงาน

- 1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2) 10 – 20 ปี
- 3) มากกว่า 20 ปี

2.1.6 ประสบการณ์สอนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา

- 1) น้อยกว่า 1 ปี
- 2) 1 – 10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

2.1.7 ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

- 1) เคย
- 2) ไม่เคย

2.1.8 ประเภทเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียน

- 1) ประเภทเดียว
- 2) มากกว่า 1 ประเภท

2.1.9 ประเภทโรงเรียน

- 1) โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
- 2) โรงเรียนเรียนร่วม

2.1.10 ขนาดของโรงเรียน

- 1) ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา
- 2) ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
- 3) ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม (dependent) ได้แก่ ปัญหาการจัดการเรียนร่วม ของสถานศึกษา ตามทัศนะผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว ประกอบด้วย

- 2.2.1 ด้านคุณภาพนักเรียน
- 2.2.2 ด้านการเรียนการสอน
- 2.2.3 ด้านการบริหารจัดการ
- 2.2.4 ด้านปัจจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเรียนปกติ โดยรับเข้ามาเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาและจัดให้มีการให้บริการพิเศษตามความต้องการของแต่ละบุคคล

ปัญหาการจัดการเรียนร่วม หมายถึง เหตุขัดข้องที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วมไม่เป็นไปตามความมุ่งหมาย

ปัญหาการจัดการเรียนร่วมตามทัศนะผู้บริหารและครู โรงเรียนเรียนร่วม หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคหรือข้อขัดข้องของการจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนเรียนร่วม 4 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านคุณภาพนักเรียน** หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนในทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล แต่ละประเภท รวมทั้งความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) การพัฒนาผู้เรียนไม่ตรงกับการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล 2) นักเรียนขาดความเอาใจใส่ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 3) ผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่เป็น

อุปสรรคต่อการพัฒนา 4) ผู้เรียนมีสุขภาพกายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา 5) ผู้เรียนมีพัฒนาการไม่เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน 6) ชุมชนมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การวางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถตามศักยภาพนักเรียนรายบุคคล การจัดวัสดุและสื่อให้เหมาะสมกับการเรียน การวัดการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ซึ่งประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนปรับแผนการสอนไม่เหมาะสมกับสภาพของเด็กแต่ละคน 2) ครูผู้สอนขาดการสำรวจความพร้อมของเด็กก่อนการจัดโปรแกรมการสอน 3) ขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม 4) ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล 5) ครูขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 6) ขาดสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม 7) ไม่มีหลักสูตรแบบเรียนแบบฝึกหัดเฉพาะ 8) ขาดหลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินผลการเรียน 9) โรงเรียนรับเด็กพิเศษโดยไม่จำกัดประเภท

3. ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการในด้านข้อมูลข่าวสารสนเทศ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาพิเศษ การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตลอดจนการนิเทศภายในโรงเรียนและการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย 1) ขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง ระหว่างหน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม 2) ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จะคำนึงถึงเด็กปกติมากกว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง 4) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านงบประมาณไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง 5) โรงเรียนข้างเคียงไม่รับเด็ก จะผลักรถให้โรงเรียนแกนนำ หรือโรงเรียนศูนย์กลางทางวิชาการ การศึกษาพิเศษ 6) โรงเรียนขาดแคลนครูผู้สอนด้านการศึกษาพิเศษเรียนร่วม 7) โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการเสริมได้ เช่น การแก้ไขการพูด กายภาพบำบัดเพราะไม่มีผู้เชี่ยวชาญ หรือครูไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญพอ 8) ขาดการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านปัจจัย หมายถึง ความพร้อมของบุคคลที่จัดการเรียนร่วมซึ่งส่งผลต่อโครงสร้างการบริหารจัดการ บุคลากร สื่อ บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย 1) ครูผู้สอน ยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากยังขาดความรู้ ทักษะในเรื่องของเทคนิควิธีการวัดและประเมินผล การเลื่อนชั้นและขาดประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กแต่ละประเภท 2) จำนวนครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3) ครูผู้รับผิดชอบงานเรียนร่วมถูกผลกระทบให้รับผิดชอบเด็กเพียงตามลำพัง และไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดความร่วมมือจากผู้บริหารและครูในโรงเรียน 4) ครูผู้สอนยังได้รับการพัฒนาไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง 5) ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเรียนร่วมของเด็กพิเศษ และไม่ยอมรับว่าลูกเป็นเด็กพิเศษ 6) ผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน 7) ผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการเรียนร่วมไม่สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูผู้สอนได้ 8) โรงเรียนมีพื้นที่ห่างไกลไม่สามารถนำเด็กไปรับบริการกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้ เช่น การแก้ไขการพูด กายภาพบำบัด เพราะไม่มีผู้เชี่ยวชาญหรือครูไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญพอ 9) ไม่ได้รับการนิเทศอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง 10) ขาดกลไกสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ

โรงเรียนเรียนร่วม หมายถึง โรงเรียนปกติที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วมเต็มเวลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือบุคคลที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ของโรงเรียนปกติที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว

ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนปกติที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว

เด็กปกติ หมายถึง คือ นักเรียนทั่วไปที่ไม่มีความบกพร่องใดๆ ของโรงเรียนปกติที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว

เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หมายถึง เด็กซึ่งมีพัฒนาการผิดปกติ เด็กพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ทั้งที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดและไม่เด่นชัด จัดเป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษามี 9 ประเภท คือ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก 9) บุคคลพิการซ้อน

กิจกรรมด้านการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการทั้งหมดเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและโรงเรียน หมายถึงการบริหารและการใช้หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความพิการระดับมากหรือรุนแรง (severe) หลักสูตรทั่วไปแต่ปรับบางวิชา หรือหลักสูตรเพิ่มเติมรวมทั้งการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

(individualized education program : IEP) และการจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (individual implementation plan : IIP) การใช้เทคนิคการสอนพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว ที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมี 2 เขตด้วยกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

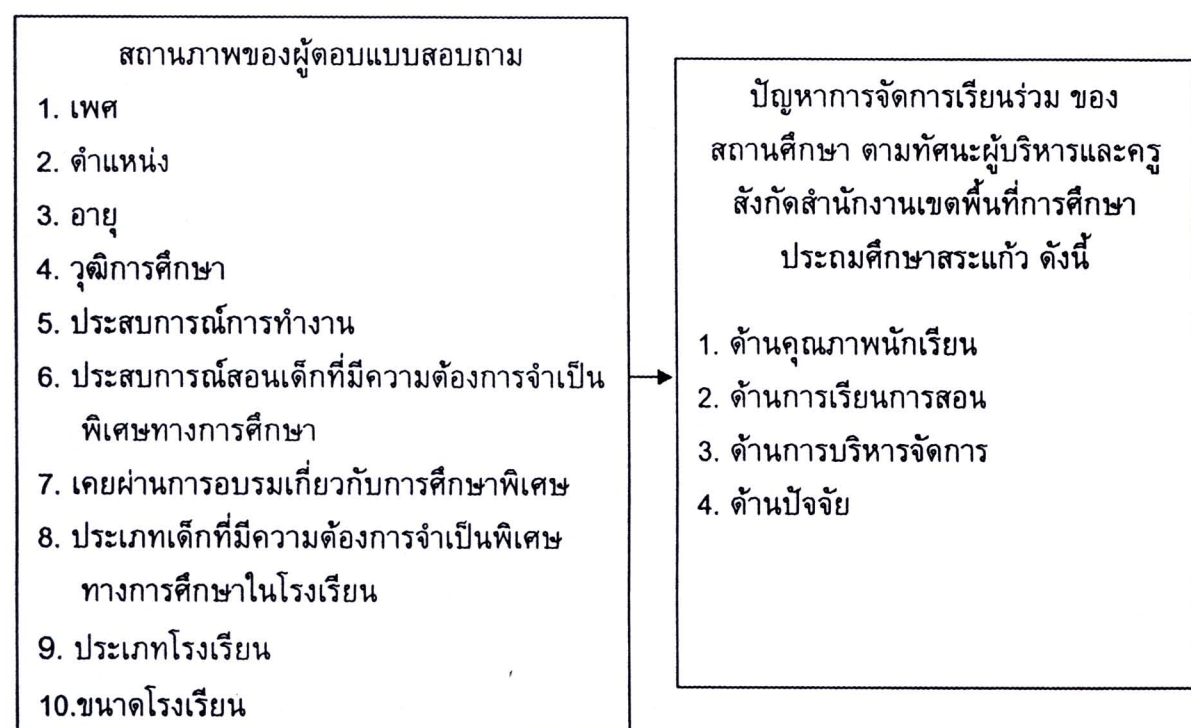
การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการจัดการเรียนร่วม ของสถานศึกษา ตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว โดยผู้วิจัย ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 9-11) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพ นักเรียน 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการ และ 4) ด้านปัจจัย

ตัวแปรอิสระ

(independent variables)

ตัวแปรตาม

(dependent variables)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ปัญหาการจัดการเรียนร่วม ของสถานศึกษา ตามทัศนะผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์สอนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ประเภทของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาในโรงเรียน ประเภทโรงเรียน และขนาดโรงเรียน